

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. Ad quem pertineat Thesaurus inuentus à seruo? Et quid, si duorum seruus in fundo vnus ex Dominis Thesaurum inuenerit, an totus Domini fundi sit? Et quid est dicendum? si aliquis sit seruus, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

vt ex l. *Quoties* & *ibi Salicetus C. de iur. dot.* portio illa, quæ fundi domino debetur, non ad vxorem, sed ad maritum, tanquam ad verum dominum, pertinere debet. Sed fecus erit, si electio vxori seruata sit, cum tunc non transferatur dominium, vt in l. *Quoties*, & in l. *si inter vxorem C. de iur. dot.* & in l. *1. C. de fund. dot.*

RESOL. VIII.

*Ad quem pertineat Theſaurus inuentus à filiofamilias?
Et an huiusmodi inuentor, post mortem patris teneatur
fratribus communicare Theſaurum?
Et docetur, quod Theſaurus inuentus à cane, vel alio ani-
mali domino canis acquiritur, quoad eam partem, quæ
inuentori quæretur.* Ex p. 9. tr. 5. Ref. 7.

§. 1. **A**D hunc casum sic respondet Guidius *tract. de mineralibus, lib. 3. tit. 10. q. 32. n. 38.* [Quæro, quod si filiusfamilias inuenit theſaurum, an sibi, an parti acquiratur? Marianus Socinus in *praallegato art. 9. 2.* dicit, quod acquiratur nobis theſaurus per illos, quos in potestate habemus, vt filios, vt l. *si is, qui in alien. in principio, ff. de acq. rer. dom.* Et quod ita communiter Glossa, & Doctores dicunt, quod, quoad filium in potestate patris, patri quæretur. Tamen dicit ipse, se arbitrari, quod ista conclusio procedat de iure digestorum, quo casu omnia quaerita per filium, exceptis castrenſibus, vel quasi castrenſibus acquirantur patri, l. *placit. ff. de acq. her.* Sed iure Codicis hoc fortè non procederet: quia, cum talis inuentio videatur facere peculium aduentitium, & non profectitium, merito videtur talis theſaurus quæri pro parte, pro qua filio per inuentionem acquiratur, & esse quoad proprietatem ipsius, & quoad usufructum patris sui, vt *C. de bon. qualib. & C. de bon. matern. per totum*: & subdit hanc esse singularem, & nouissimam considerationem, & magni effectus: quia huiusmodi inuentor post mortem patris non teneretur fratribus communicare talem theſaurum, per l. *fin. C. de collat.* [Hæc omnia Guid. qui postea, n. 44. docet, quod theſaurus inuentus à cane, vel alio animali, domino canis acquiratur, quoad eam portionem, quæ inuentori quæretur. Et citat Florianum in l. *si auis ff. de usufruct.*

RESOL. IX.

*Ad quem pertineat Theſaurus inuentus à seruo?
Et quid, si duorum seruus in fundo vnus ex dominis
Theſaurum inuenierit, an totus domini fundi sit?
Et quid est dicendum, si aliquis sit seruus, & vnus in eo
habeat usufructum, alter verò proprietatem, & ipse
theſaurum inueniat, cui acquiratur?* Ex p. 9. tr. 5. Ref. 8.

§. 1. **P**ertinet optime hanc difficultatem P. Turrian. in 2. 2. tom. 1. *disp. 43. dub. 2. n. 23.* vbi sic ait: [In *l. si qui ff. de acq. rer. dom.* ponitur dubium, quid faciendum sit, quando seruus aliquorum inuenit theſaurum in agro vnus illorum dominorum, & dicitur, dubitandum non esse, partem, quæ cedit domino, esse illius, cuius est fundus.

2. Difficultas verò est, an pars, quæ cedit inuentori, si diuidenda inter omnes dominos serui illius, quod non videtur certè diffinire Consultus? Habentur enim ibi hæc verba: [Verum an aliquid ferat alter socius, videndum est, & nunquid simile sit, atque cum stipulatur seruus iussu vnus domini, aut per traditionem aliquid accipit, vel nominatim alteri, quod magis dici poterit.] Quæ omnia verba, aliqui putant per interrogationem legenda. Dubia ergo videtur mansisse mens Consulti. Glossa quidem ibi, vtramque sententiam sub diffinitione videtur tradere, & videbitur alicui solo considerato

iure naturali, dicendum partem inuentoris diuidendam esse inter dominos illius, sed quod bona serui plane sint domini, si vnus tantum sit dominus, vel dominorum, si plures sint. Et hæc omnia docet Turrianus *loc. cit.*

3. Sed Eminentissimus Cardinalis Lugo *de iust. tomo 1. disp. 6. sect. 1. n. 124.* dissentit à Turriano, & docet, partem illam inuentori obuenientem omnibus acquiri, quia, quod seruus acquirat, domino acquirat: si autem plures sint domini, omnibus acquirat: neque enim in illa inuentione censetur magis nomine illius, quam illorum inuenisse, cum non ad inueniendum theſaurum, sed ad laborandum destinatus fuerit à domino illo. Quare non est, sicut si eius iussu, & nomine stipulatus fuisset, sed, sicut si missus ab eodem domino ad aliquem locum, in ipso itinere gemmam inuenisset, vel donum magni pretij, quod certè omnibus acquireret, cum non fuisset ad illud lucrū ab illo domino deputatus, sed ad aliud negotium peragendum. Quod autè ea fossio, vel iter, occasio lucri fuerit, nihil refert, si mercenarius iussu domini labore in agro, & ibi casu Theſaurum inuenisset, dimidia pars inuentori respondens, non agri domino, cuius iussu ibi laborabat, sed mercenario competet. Quod verò ager sit illius domini, facit, quod dimidia pars ei correfpondeat, non verò quod inuentio, vel portio inuentioni respondens ei competat. Quare illud lucrum, quoad eam partem, eredo omnibus dominis ex æquo acquiri, si ex æquo sint domini illius serui.

4. Ego verò vtramque sententiam probabilem esse puto: & idem Io. Guidius *tr. de mineralib. lib. 3. tit. 10. q. 34. n. 42.* sic ait: [Quid, si communis seruus theſaurum inuenierit? Respondeo, quod si in alieno prædio inuenierit, theſauri portio, quæ inuentori quæritur, omnibus dominis pro ea parte, pro qua quisque dominus est, acquiratur, l. *si is, qui de acq. rer. dom.* Si verò seruus communis in fundo vnus ex dominis theſaurum inuenierit, totus acquiratur illi domino, in cuius fundo theſaurus est inuentus, vt *d. l. si is, qui de acq. rer. dom.* secundū intellectum Gloss. qui fuit intellectus Azor. in *Summa, C. de theſ. lib. 10. in fin.* qui vult, quod si duorum seruus in fundo vnus ex dominis theſaurum inuenierit, totus domini fundi sit; & sic intelligit illam literam, licet ambiguam. Sed secundum intellectum Alder. (vt ibi refert, Gloss.) pro ea parte, quæ seruo quæretur, si esset liber quæretur dominis, pro ea, scilicet, parte, pro qua quisque est dominus serui. Et hæc opinio videtur satis rationabilis, vt dicit Marianus Socinus in *d. q. 2.* Sed Petrus, vt ipse dicit, tenet præcedentem opinionem.] Hæcque Guidius, qui postea n. 43. quærit etiam: Quid, si aliquis sit seruus, & vnus in eo habeat usufructum, alter proprietatem, & ipse theſaurum inueniat, cui quæretur? Et respondet ex Socino, quod si iussu usufructuarij fodiendo in agro usufructuarij, theſaurum inuenierit, totus erit usufructuarij. Si verò non data ad id opera theſaurum inuenierit, pars vna pertinet ad usufructuarium, alia ad proprietarium, d. l. *si is, qui de acq. rer. dom.* quæ decisio est valde singularis. Et huic decisioni consentit etiam ex Theologis Turrian. *loc. cit. n. 25.* & Lugo n. 125.

RESOL. X.

*Ad quem spectet Theſaurus inuentus ab usufructuario?
Et quid, si ignorante domino studioso, & data opera The-
ſaurum perquisierit usufructuarius?
Et docetur, quod tutor, vel curator cum sit usufructuarius
decime, non habebit partem Theſauri inuenti in fundo
sui minoris, nec eius usum.* Ex p. 9. tr. 5. Ref. 9.

§. 1. **R**espondeo, illum ad instar extranei, qui theſaurum in fundo inuenit alieno, teneri theſaurum repertum cum domino proprietatis ex æquo diuidere. Ita Io. Garcia in *tr. de expensis, c. 22. n. 51.* & alij ab eo cit.

Sup. hoc sup. in Ref. 5. His etiam, & in alio vers. eius annos.